

Socialdepartementet

Sjukhusläkarna har beretts tillfälle att yttra sig över remissen:

God och nära vård - En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem, SOU 2020:19.

Sjukhusläkarnas yttrande

Sjukhusläkarna tackar för möjligheten att kommentera remissen och vill vi belysa följande punkter.

Övergripande synpunkter:

Vi tackar för en övergripande utredning med många insatta och belysande infallsvinklar. Vi förstår att uppdraget har varit att i "samråd med alla" komma fram till olika förslag, men detta är också utredningens svaghet.

Vi instämmer i att primärvården ska vara basen för sjukvården men saknar de fasta förändringsförslag som gör att antalet primärvårdsläkare kommer att öka. Idag har vi en omfattande flykt och bristande kontinuitet i primärvården i form av att läkare byter arbetsplats, hellre arbetar som stafettläkare samt att många har väljer att arbeta deltid. Utan en fungerande primärvård med fast läkare, kontinuitet och tillräckliga resurser ser vi ett fortsatt högt söktryck på sjukhusakuter och sjukhusspecialister.

För att möjliggöra utflytt av mer vård och bibehålla kontinuitet bör det vara tydligt hur sjukhusspecialister skall kunna vara verksamma i den nära vården på deltid. Detta skulle också kunna möjliggöra att PAL-skapet stärks för de patienter som har behov av en sjukhusspecialist som fast läkare.

Det finns en risk med alltför stort fokus på utflytt av vård. Som exempel ser vi idag hur kroniskt sjuka, exempelvis med inflammatoriska tarmsjukdomar, skickas ut från sjukhusen till mindre vårdinrättningar, och därmed förlorar år av kontinuitet såväl till sin patientansvariga läkare som till kontaktsjuksköterska. Detta drabbar kroniker som varit sjuka sedan barndomen och det finns risk för en tid av bristande compliance som unga vuxna, med ökad sjuklighet som följd om de inte fångas upp. Många kroniskt sjuka har tidvis behov av sjukhusets vård och tidvis behov av mer öppenvårds-liknande insatser. De bör dock kunna ha samma patientansvariga läkare och kontaktpersoner i övrigt. Vi saknar en stärkning av begreppet patientansvarig läkare i utredningen.

Postadress
Box 5610, 114 86 Stockholm

Besöksadress
Villagatan 5, Stockholm

Tel
08-790 34 50

Webb
slf.se/sjukhuslakarna

Org nr
80 20 04-2209

Vi hade gärna sett att förslag om reglerad fortbildning för sjukvårdspersonal lagts. Frågan har skjutits till ”någon annan” under flera utredningar och Läkarförbundets enkäter visar att fortbildning för läkare sker nyckfullt och inte i tillräcklig mängd över landet.

Vi vill se tydligare förslag som kommer ge jämn fördelning av primärvårdsläkare över landet bla entreprenörskap men också möjlighet till delade tjänster, utan men för pension och andra lagstadgade förmåner.

Medicinsk kompetens krävs för att bedriva hälso- och sjukvård. Dessvärre har utredningen inte tagit fasta i tillräcklig utsträckning på patienternas behov och rättighet till en eller flera namngivna patientansvariga läkare. Vi saknar ett förtydligande av den medicinska kompetensen, som en reglerad MAL-funktion, inom omsorgen. Då 25 % av all hälso-och sjukvård bedrivs här skulle reglerad ökad läkarmedverkan ge mer jämlik vård och också minska trycket på både akutsjukhusen och den elektiva sjukvården i form av ökad prevention, undvikbara sjukdomsfall och färre akutinläggningar.

Dessutom behövs ett tydligt och mer övergripande ansvar – en chefsläkarfunktion i vård och omsorg. Detta behov har inte minst Covid-19-pandemin belyst.

Vidare lyfts samverkan vilket är bra, men det finns inga som helst garantier för att rätt personer samverkar kring patientens individuella vård. Det finns varken krav på personkännedom eller kompetens i lagförslagen, vilket är feltänkt.

Begreppet personcentrerad vård som används är problematiskt i utredningen då det många gånger används för att beskriva ett arbetssätt som inte behöver vara ett dugg individbaserat, och vid andra tillfällen endast syftar till att öka det individuella i vårdens utformning.

Kapitel 1 författningsförslag:

1.1

Nedan beskrivs främst de förslag där Sjukhusläkarna har en helt eller delvis avvikande åsikt i förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

7 kap

3 a §

Sjukhusläkarna är negativa till att lagen om valfrihetssystem ska tillhandahålla valfrihetssystem endast inom fysioterapi och psykiatri.

Postadress
Box 5610, 114 86 Stockholm

Besöksadress
Villagatan 5, Stockholm

Tel
08-790 34 50

Webb
slf.se/sjukhuslakarna

Org nr
80 20 04-2209

16 kap

1§

Föreslagen skrivelse är att regioner ska till kommunerna inom regionen avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i särskilt boende och i dagverksamhet samt vid hälso- och sjukvård i hemmet. Sjukhusläkarna anser att denna skrivning är för svag. En reglerad MAL-funktion behövs (medicinsk ansvarig läkare). Dessutom behövs ett tydligt och mer övergripande ansvar – en chefsläkarfunktion vård vården i omsorgen. Detta behov har inte minst Covid-19-pandemin belyst.

4§

Föreslagen skrivelse är att representanter från hälso- och sjukvård samt socialtjänst ska upprätta en individuell plan för patienten. Formuleringen *representanter* kräver varken personkännedom eller adekvat kompetens, och sedermera kan den individuella planen bli en tandlös pappersprodukt som skapar merarbete utan värde för den enskilde. Här krävs såväl medicinskt ansvarig läkare som personkännedom om riktiga förbättringar utifrån individens perspektiv ska kunna ske.

Av planen ska framgå

1 ”vilka insatser, exempelvis förebyggande och rehabiliterande, som behövs”. Här saknas perspektivet behandla och ändrade man till förebyggande, behandlande och rehabiliterande så skulle det täcka helheten bättre.

18 kap

4§ Mycket bra att regioner och kommuners ansvar för utbildning lyfts men når inte ända fram.

1.2 Förslag till ändring i tandvårdslagen (1985:125)

Ändringarna ok, endast semantik.

Postadress

Box 5610, 114 86 Stockholm

Besöksadress

Villagatan 5, Stockholm

Tel

08-790 34 50

Webb

slf.se/sjukhuslakarna

Org nr

80 20 04-2209

1.3 Förslag till lag om ändring av socialtjänstlagen (2001:453)

2 kap

7 §

Om individuell plan för den enskilde med behov av insatser både från socialtjänst och hälso- och sjukvård. Planen ska upprättas om kommun eller region bedömer att den behövs för att tillgodose den enskildes behov. Kommun och region är på huvudmannanivå, men behovet är individuellt. Risken är att detta ej sker om huvudmannen har andra prioriteringar. Representanter från berörda skall delta. Inget krav på kompetens eller personlig kontakt med individen. Svårt att den enskildes önskemål om upprättande av individuell plan endast ska beaktas. Denna skrivelse stöttar inte den enskilda, utan lämnar denne i händerna på huvudmännen för hälso- och sjukvården. Ansvar måste finnas på individnivå, annars allas ansvar – ingens ansvar. Medicinskt ansvarig, såsom fast läkare eller PAL behövs, och individen bör själv kunna kräva att planen upprättas.

Av planen ska framgå:

1, *Vilka insatser, exempelvis förebyggande och rehabiliterande, som behövs.*

Även här saknas behandlande-aspekten.

1.4 Förslag till lag om ändring i patientlagen (2014:821)

6 kap

5§ Förslag på ny formulering, med tillägg i fetstil:

*Om patienten begär det, ska en sammanställning av uppgifter om patientens fasta vårdkontakt, **patientansvariga / fasta läkare** och individuella plan, ett patientkontrakt, utan dröjsmål upprättas och tillhandahållas till patienten.*

1.5 Förslag till lag om främjande av hälso- och sjukvård i hela landet

Postadress

Box 5610, 114 86 Stockholm

Besöksadress

Villagatan 5, Stockholm

Tel

08-790 34 50

Webb

slf.se/sjukhuslakarna

Org nr

80 20 04-2209

Bra, särskilt att man i 5§ tar upp en region ska teckna avtal med den eller de vårdgivare vars anbud har högst kvalitet.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Ok, endast semantik.

1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Ok

1.8 Förslag till lag om upphävandet av lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning

Sjukhusläkarna anser att taxan ska utvecklas inte avvecklas och motsäger oss därför utredningens förslag.

Kapitel 4

Kapitlet belyser samverkansstrukturer för hälso- och sjukvården i kommunal och regional regi. Uppdraget är att underlätta samverkan.

Man föreslår att begreppet hemsjukvård ersätts av begreppet hälso- och sjukvård i hemmet. Sjukhusläkarna har inga synpunkter på namnbytet, men anser att det krävs betydligt mer för än ett namnbyte för att åstadkomma önskade förändringar. Sjukhusläkarna anser att patienten/individens med vårdbehov har ett behov av just vård, och att en fragmentisering med olika huvudmän för olika delar är problematisk. Att öka samverkan är positivt, men grundproblemet är en avsaknad av kontinuitet. Alla individer behöver erbjudas en patientansvarig läkare/fast läkare. Inom den kommunala vården behöver den medicinska kompetensen stärkas med chefsläkare för den övergripande patientsäkerheten samt med ansvarig läkare för boenden/hemsjukvård. En namngiven ansvarig läkare skulle öka patientsäkerheten/individens säkerhet och rättighet till adekvat vård samt skapa tydlighet, överbygga glapp mellan verksamheter och underlätta vid överrapportering.

I den nära vården i kommunal regi behöver skolläkarnas roll stärkas och tydliggöras. Det för att tidigt upptäcka såväl somatisk sjuklighet som psykisk ohälsa samt kunna förebygga senare ohälsa. Det är även viktigt att kunna upptäcka barn som far illa och hantera på bästa sätt. Skoltiden kan vara avgörande för att förbättra livsstilsfaktorer som spelar roll för hälsan hela livet.

Postadress
Box 5610, 114 86 Stockholm

Besöksadress
Villagatan 5, Stockholm

Tel
08-790 34 50

Webb
slf.se/sjukhuslakarna

Org nr
80 20 04-2209

Man föreslår en lagreglering med syftet att där det bedrivs hälso- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas förutsättning för den samverkan som behövs för att en god vård ska kunna ges. Bra, men viktigaste är att medicinsk kompetens ska finnas – utan medicinsk kompetens ingen medicinsk vård!

Kapitel 5

Patientkontrakt när patienten så efterfrågar – en stor risk här är att endast resursstarka patienter efterfrågar ett patientkontrakt. Om fast läkare/patientansvarig läkare infördes fullt ut skulle denne kunna bevaka och säkerställa att även resurssvagare patienter får sina rättigheter tillgodosedda. Risk att det blir en ny pappersprodukt som inte tillför något för varken patient eller vård.

Sjukhusläkarna

2020-08-31

Postadress

Box 5610, 114 86 Stockholm

Besöksadress

Villagatan 5, Stockholm

Tel

08-790 34 50

Webb

slf.se/sjukhuslakarna

Org nr

80 20 04-2209